

PARLAMENTNÍ VOLBY V ŘECKU

Předčasné parlamentní volby do řeckého parlamentu se konaly 6. května 2012 po tom, co byl parlament rozpuštěn 9. září prezidentem Karalosem Papouliasem. Největší ztrátu v předčasných volbách utrpělo Panhelénské socialistické hnutí (PASOK) a Nová Demokracie (ND), které podporovaly úsporná opatření v předchozí vládě, ztratily nadpoloviční většinu. Naopak úspěch zaznamenala Koalice radikální levice (SYRIZA) a poprvé také Svobodní Řekové (ANEL). Do parlamentu se dále dostala Demokratická Levice a Zlatý úsvit (XA), jako krajně pravicová neonacistická strana.

Řecko je parlamentní demokracií s jednokomorovým parlamentem; unikameralismus. Do této komory se volí 300 poslanců na čtyři roky na základě proporcionálního systému s bonusem pro vítěze – 50 mandátů. Volby jsou povinné, nicméně bez možnosti uložení pokut či sankcí při neúčasti. Voleb v roce 2009 se zúčastnilo 70,9 % voličů, v roce 2012 65,1 %.

NEÚSPĚŠNÉ SESTAVENÍ VLÁDY

Prezident Karalos Papulias pověřil sestavením vlády nejdříve předsedu vítězné strany, Nové Demokracie. Po neúspěchu sestavení nové vlády prezident pověřil tímto úkolem Alexise Tsiprasa, který je lídrem druhé nejsilnější strany Radikální levice. Tomu se to však také nepodařilo.

Po dvou neúspěšných snahách pověřil prezident Řecka šéfa Panhelénského hnutí Evangelose Venizelose, tomu se sestavení vlády také nepodařilo. Sestavení vlády se nakonec ujal prezident Karolos Papulias, který jednal se všemi stranami, mimo KKE a ChA. Tato jednání nakonec také selhala a 17. května prezident Karalos Papulias po dvou dnech rozpustil parlament a stanovil datum nových předčasných voleb na 17. června 2012.

VÝSLEDKY VOLEB

Politická strana	2012	Mandáty	2009	Mandát
Nová Demokracie (ND)	18,9%	108	33,5%	91
Koalice radikální levice (SYRIZA)	16,8%	52	4,6%	13
Panhelénské socialistické hnutí (PASOK)	13,2%	41	43,9%	160
Svobodní Řekové (ANEL)	10,6%	33	-	-
Komunistická strana Řecka (KKE)	8,5%	26	7,5%	21
Zlatý úsvit/jitro (XA)	7,0%	21	0,3%	-
Demokratická Levice (DIMAR)	6,1%	19	-	-
Lidové pravoslavné hnutí (LAOS)	2,9%	-	5,6%	15

<http://www.electoralgeography.com/new/en/countries/g/greece/greece-legislative-election-2012.html>

AKTUÁLNÍ VÝSLEDKY VÝZKUMU VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ (V %)

Politická strana/agentura	Data RC	VPRC	METRON	RASS
ND	29,4	26,0	27,0	23,6
SYRIZA	28,8	28,5	27,2	21,4
PASOK	13,3	12,5	14,8	13,1
ANEL	6,6	7,0	7,2	5,8
KKE	5,8	5,0	5,2	4,8
XA	6,4	5,5	4,9	3,8
DIMAR	4,1	7,0	6,2	6,2
LAOS	0,4	0,5	1,2	0,8

http://en.wikipedia.org/wiki/Greek_legislative_election,_June_2012#cite_note-6

NOVÁ DEMOKRACIE (ND)

Nová demokracie je středopravicová liberálně-konzervativní politická strana, která byla založena v roce 1974 Konstantinem Karamanlisem. Název odpovídá povaze období, kdy se ND chtěla distancovat od režimu před rokem 1967. V počátcích zaujímal spíše pozici politické strany středu, kdy usilovala o ztotožnění Řecka se Západem a modernizaci země jak v politickém, tak v ekonomickém smyslu.¹ Absolutní vítězství z roku 1974, kdy ND získala 54,3 % hlasů, respektive 220 mandátů, již nikdy později nezískala.

KOALICE RADIKÁLNÍ LEVICE (SYRIZA)

SYRIZA je koalice řeckých levicových politických stran a její založení se datuje k roku 2004. SYRIZA se staví jednoznačně proti pokračování současné politiky úsporných opatření a plnění závazků vůči MMF a eurozóně.

PANHELÉNSKÉ SOCIALISTICKÉ HNUTÍ (PASOK)

PASOK je středolevicová strana, která vznikla ve stejném období jako ND. Byla založena Andreasem Papandreuem. Na vzniku PASOKU se podílely skupiny z okruhu Svazu středu a některých odbojových organizací z období diktatury, jako například Panhelénské osvobozené hnutí. Strana se profilovala jako populistická, reformně socialisticky orientovaná politická strana, která usilovala taktéž o modernizaci Řecka, nicméně v opačném duchu, nežli ND. Kladla tedy důraz na nezávislost, národní hospodářství a na vlastní síly.

Ve volbách v roce 1977 se stala největší opoziční stranou a v roce 1981 zvítězila ve volbách se ziskem 48,1 % hlasů (172 mandátů) a stala se vládní stranou, což udržela i v následujících funkčních obdobích, a stala se jednou z nejsilnějších stran. V roce 1996, kdy zemřel Andreas Papandrea, se stal předsedou PASOK Konstantions Simitis, který stranu přiblížil modelu západoevropských sociálních demokracií.²

KOMUNISTICKÁ STRANA ŘECKA (KKE)

KKE kandidovala původně v roce 1974 jako součást Sjednocené levice, tedy aliance dvou

komunistických stran, ortodoxní prosovětské Komunistické strany Řecka „vnější“, EU-orientované Komunistické strany Řecka „vnitřní“, a Jednotné demokratické levice (EDA). Rozchod řeckých komunistů nastal na konci šedesátých let a vůdčí levicovou marxistickou stranou se stalo křídlo vnější, tedy KKE ex., kdy v parlamentních volbách v roce 1977 získalo 9,7 % hlasů. KKE vnitřní se vzdala komunistické totožnosti a přeměnila se v Řeckou levice.³

SVOBODNÍ ŘEKOVÉ (ANEL)

ANEL byla založena bývalým předsedou ND Pannosem Kammenosem 24. února 2012. K této straně přešlo několik poslanců z ND. ANEL apelují na odmítnutí smlouvy o půjčce mezi Řeckem, EU a MMF. Kampaň ANELu se v posledních volbách zaměřovala na zrušení imunity ministrů, poslanců a úředníků a stíhání proti těm, kteří jsou odpovědní za současnou krizi v Řecku

ZLATÉ JITRO (GOLDEN DAWN, XA)

Zlaté jitro je krajně pravicová politická strana, která se stala oficiálně registrovanou politickou stranou v roce 1993. Vůdcem strany je Nikolaos Michaloliakos. Golden Dawn sami sebe popisují jako nacionalistické lidové hnutí, které popírá holocaust; jsou proti kapitalismu, komunismu a nelegálnímu přistěhovalectví, drogám a homosexualitě a věří v národní stát.⁴ První úspěch zaznamenali v komunálních volbách v roce 2010, kdy získali 5,3 % hlasů v Athénách.

ZDROJE: <http://www.electoralgeography.com>, <http://www.parties-and-elections.eu/greece.html>, http://en.wikipedia.org/wiki/French_presidential_election_2012elections.eu, <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-55723100-skrty-uz-nejsou-nevyhnutelne-prohlasil-novy-prezident-francie-francois-hollande>, <http://zpravy.ihned.cz/svet-evropa/c1-55808290-boj-za-ciste-recko-a-popirani-holocaustu-uspeje-novy-usvit-znovu-ve-volbach>

MAXMISLIÁN, Strmiska. HLOUŠEK, Vít. KOPEČEK, Lubomír. CHYTILEK, Roman. *Politické strany moderní Evropy*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-038-0.

¹ MAXMISLIÁN, Strmiska. HLOUŠEK, Vít. KOPEČEK, Lubomír. CHYTILEK, Roman. *Politické strany moderní Evropy*. Praha: Portál, 2005. str. 411

² Tamtéž, str. 414.

³ MAXMISLIÁN-HLOUŠEK-KOPEČEK, 2005. str. 414 – 415.

⁴ <http://zpravy.ihned.cz/svet-evropa/c1-55808290-boj-za-ciste-recko-a-popirani-holocaustu-uspeje-novy-usvit-znovu-ve-volbach>